RETTENS KENDELSE (Første Afdeling)

9. juni 1997 *

I sag T-9/97,

Elf Atochem SA, Puteaux (Frankrig), ved advokat Xavier de Roux, Paris, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat Jacques Loesch, 11, rue Goethe,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Wouter Wils, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Carlos Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagner-Centret, Kirchberg,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af referater og deres bilag, som blev udarbejdet af Kommissionens ansatte den 18., 19. og 20. november 1996 efter en kontrol-

* Processprog: fransk.

undersøgelse i henhold til artikel 14, stk. 2, i Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962, første forordning om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel 85 og 86 (EFT 1959-1962, s. 81), som blev foretaget på sagsøgerens hjemsted som led i en undersøgelse af, om der forelå visse aftaler eller former for samordnet praksis, der var i strid med traktatens artikel 85, stk. 1, i sektoren for olefin og polyolefin (sag nr. IV/E-2/35.765),

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Første Afdeling)

sammensat af præsidenten, A. Saggio, og dommerne V. Tiili og R.M. Moura Ramos,

justitssekretær: H. Jung,

afsagt følgende

Kendelse

De faktiske omstændigheder, der ligger til grund for sagen

1 Den 8. november 1996 sendte Kommissionens Generaldirektorat for Konkurrence (GD IV) en telefax til sagsøgeren for at underrette denne om, at Kommissionen

som led i sag nr. IV/E-2/35.765 om en undersøgelse af, om der forelå visse aftaler eller samordnet praksis i strid med traktatens artikel 85, stk. 1, i sektoren for olefin og polyolefin, havde besluttet bl.a. hos sagsøgeren at foretage en kontrolundersøgelse i henhold til artikel 14, stk. 2, i Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962, første forordning om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel 85 og 86 (EFT 1959-1962, s. 81, herefter »forordning nr. 17«).

2 Sagsøgeren accepterede at underkaste sig den nævnte kontrolundersøgelse, som fandt sted den 18., 19. og 20. november 1996.

3 I løbet af disse tre dage tog Kommissionens befuldmægtigede repræsentanter kopier af en række dokumenter og førte samtaler med sagsøgerens repræsentanter. De foreslog, at et medlem af sagsøgerens personale skulle nedskrive de afgivne mundtlige forklaringer. Dette forslag blev afslået af sagsøgerens repræsentanter.

4 Efter at have nedskrevet disse forklaringer forelagde Kommissionens befuldmægtigede repræsentanter sagsøgerens repræsentanter et dokument med et sammendrag af de bemærkninger, som de sidstnævnte havde fremsat under samtalerne den

18. november 1996 (stævningens bilag 1). Dette dokument betegnes som »referat« såvel af Kommissionens befuldmægtigede repræsentanter som af sagsøgerne.

5 Sagsøgerens repræsentanter afslog dels at kontrollere rigtigheden af dette dokument, dels at underskrive det. Derimod gav de udtryk for deres uenighed i den måde, hvorpå dokumentet var blevet udarbejdet. Dette blev til sidst underskrevet af Kommissionens befuldmægtigede repræsentanter samt af de to repræsentanter for den kompetente franske myndighed i henhold til artikel 14, stk. 5, i forordning nr. 17, nemlig Generaldirektoratet for Konkurrence, Forbrug og Bekæmpelse af Svig (DGCCRF).

6 Kommissionens befuldmægtigede repræsentanter udarbejdede ligeledes endnu et dokument, som indeholder er sammendrag af bemærkninger fremsat af sagsøgerens repræsentanter den 19. og 20. november 1996 (stævningens bilag 2). Disse afslog, ligesom for det første referat, at deltage i udarbejdelsen af dette dokument og at underskrive det. Dette dokument betegnes også som referat af parterne.

Retsforhandlinger og påstande

7 Det er på denne baggrund, at sagsøgeren ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 17. januar 1997 har anlagt nærværende sag, hvorunder der er nedlagt påstand om, at Retten annullerer samtlige de referater og deres bilag, der er udarbejdet efter den kontrolundersøgelse, der blev foretaget hos sagsøgeren den 18., 19. og 20. november 1996.

8 Ved processkrift indleveret til Rettens Justitskontor den 18. februar 1997 har Kommissionen fremsat en formalitetsindsigelse og nedlagt følgende påstande:

— Sagen afvises i henhold til procesreglementets artikel 114.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

9 I sit indlæg vedrørende formalitetsindsigelsen, indleveret den 20. marts 1997, har sagsøgeren nedlagt påstand om, at Retten »i videst muligt omfang giver sagsøgeren medhold i de påstande, der er nedlagt i dennes foregående processkrifter«.

Retlige omstændigheder

Formaliteten

Parternes argumenter

10 Kommissionen har anført, at foranstaltninger, som har bindende retsvirkninger, der kan berøre sagsøgerens interesser på grund af en væsentlig ændring af hans retsstilling, er retsakter eller beslutninger, der kan gøres til genstand for et annullationssøgsmål. Den har fremhævet, at retsakter eller beslutninger, hvis tilblivelse omfatter flere stadier, i princippet kun kan anfægtes, hvis det drejer sig om foranstaltninger, som definitivt fastlægger institutionens standpunkt som afslutning på proceduren, modsat foreløbige foranstaltninger, der har til formål at forberede den endelige beslutning (Domstolens dom af 11.11.1981, sag 60/81, IBM mod Kommissionen, Sml. s. 2639, præmis 8 ff., og Rettens dom af 18.12.1992, forenede sager T-10/92, T-11/92, T-12/92 og T-15/92, Cimenteries CBR m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 2667, præmis 28).

11 Sagsøgte har gjort gældende, at de af sagsøgeren anfægtede dokumenter ikke har nogen retsvirkning, der kan påvirke dennes interesser ved væsentligt at ændre sagsøgerens retsstilling. Der er tværtimod blot tale om rapporter, som gentager de noter, som Kommissionens befuldmægtigede repræsentanter tog under kontrolundersøgelsen.

12 Sagsøgte har tilføjet, at hvis Kommissionen anvendte disse rapporter i sin eventuelle beslutning vedrørende sagsøgeren som beviser for, at der forelå en adfærd, som var i strid med konkurrencereglerne, ville sagsøgeren have alle muligheder for at anfægte denne anvendelse for Kommissionen, og i givet fald for Fællesskabets retsinstanser.

13 Endelig har sagsøgte anført, at skønt en beslutning fra Kommissionen om at fremsætte et formelt krav om oplysninger i henhold til artikel 11, stk. 5, i forordning nr. 17 og en beslutning fra Kommissionen om at foretage en formel kontrolundersøgelse i henhold til samme forordnings artikel 14, stk. 3, kan være genstand for et søgsmål, kan et sådant søgsmål ikke anlægges til prøvelse af en simpel begæring om oplysninger i henhold til artikel 11, stk. 1, i forordning nr. 17, eller af en kontrolundersøgelse blot i henhold til fuldmagt, som omhandlet i samme forordnings artikel 14, stk. 2, som det var tilfældet her.

14 Sagsøgeren har gjort gældende, at selve de pågældende dokumenters eksistens udgør et klagepunkt mod sagsøgeren, fordi de, selv om de betegnes som forbere-

dende retsakter, har en retsvirkning, idet de har en vis indflydelse på sagens udvikling og på udarbejdelsen af den endelige retsakt. Disse dokumenter påvirker følgelig sagsøgerens retsstilling på skadelig måde.

15 Sagsøgeren har anført, at da Domstolen har anerkendt, at der kan anlægges sag til prøvelse af en begæring om oplysninger i henhold til artikel 11 i forordning nr. 17 (Domstolens domme af 18.10.1989, sag 374/87, Orkem mod Kommissionen, Sml. s. 3283, og sag 27/88, Solvay mod Kommissionen, Sml. s. 3355), og da Kommissionens befuldmægtigede repræsentanter i dette tilfælde har fordrejet proceduren efter forordning nr. 17 ved på grundlag af artikel 14 at have forsøgt at få skriftlige svar på spørgsmål, en foranstaltning, som skulle have været truffet i henhold til forordningens artikel 11, må denne sag antages til realitetsbehandling.

16 Sagsøgeren har konkluderet, at frem for at risikere, at den endelige retsakt, som Kommissionen måtte udstede, bliver en nullitet, synes det af hensyn til god retspleje og en bedre sikring af retten til kontradiktion at måtte foretrækkes at annullere de retsakter, der indeholder et klagepunkt, før de får alvorligere virkninger, som kan gøre hele proceduren mangelfuld.

17 I sit indlæg vedrørende formalitetsindsigelsen har sagsøgeren desuden anført, at dokumenterne på ingen måde blot er »noter, som gengiver de påhørte mundtlige forklaringer«, fordi Kommissionens befuldmægtigede repræsentanter har anmodet sagsøgerens repræsentanter samt de nationale myndigheders repræsentanter om at underskrive dem. Sagsøgeren har fremhævet, at de er egentlige referater, som Kommissionen forbeholder sig mulighed for at anvende som bevis eller som grundlag for sin beslutning.

Rettens bemærkninger

18 Ifølge procesreglementets artikel 114 kan Retten, såfremt en part ønsker det, tage stilling til, om sagen bør afvises, uden at indlede behandlingen af sagens realitet. I dette tilfælde finder Retten, at den har tilstrækkelige oplysninger i sagens akter, og beslutter, at den kan træffe afgørelse om begæringen uden at indlede den mundtlige forhandling og uden at indlede behandlingen af sagens realitet.

19 Ved afgørelsen af, om sagen kan antages til realitetsbehandling, bemærkes, at der foreligger retsakter eller beslutninger, der kan gøres til genstand for et annullationssøgsmål i medfør af traktatens artikel 173, når foranstaltningerne har retligt bindende virkninger, som kan berøre sagsøgerens interesser gennem en væsentlig ændring af hans retsstilling (dommen i sagen IBM mod Kommissionen, præmis 9).

20 I denne forbindelse bemærkes, at retsakter eller beslutninger, hvis tilblivelse omfatter flere stadier, principielt kun kan anfægtes, hvis det drejer sig om foranstaltninger, som definitivt fastlægger institutionens standpunkt som afslutning på proceduren, modsat foreløbige foranstaltninger, der har til formål at forberede den endelige beslutning (jf. dommen i sagen IBM mod Kommissionen, præmis 10, Rettens dom af 10.7.1990, sag T-64/89, Automec mod Kommissionen, Sml. II, s. 367, præmis 42, dommen i sagen Cimenteries CBR m.fl. mod Kommissionen, præmis 28, Rettens dom af 27.6.1995, sag T-186/94, Guérin automobiles mod Kommissionen, Sml. II, s. 1753, præmis 39, og Rettens kendelse af 14.3.1996, sag T-134/95, Dysan Magnetics og Review Magnetics mod Kommissionen, Sml. II, s. 181, præmis 20).

21 I nærværende sag skal Retten altså undersøge, om de to dokumenter med deres bilag — benævnt referater — som sagsøgeren anfægter, i sig selv kan have retsvirkninger, der kan berøre sagsøgerens interesser, eller om de tværtimod er rent forberedende foranstaltninger, mod hvis ulovlighed et søgsmål til prøvelse af en eventuel endelig beslutning sikrer tilstrækkelig beskyttelse (Domstolens dom af 24.6.1986, sag 53/85, AKZO Chemie mod Kommissionen, Sml. s. 1965, præmis 19, og dom i sagen Cimenteries CBR m.fl. mod Kommissionen, præmis 31). Det er kun foranstaltninger, som umiddelbart og uigenkaldeligt påvirker den pågældende virksomheds retsstilling, der kan begrunde, at et annullationssøgsmål admitteres, allerede før den administrative procedure er afsluttet (dommene i sagerne Cimenteries CBR m.fl. mod Kommissionen, præmis 42, og Dysan Magnetics og Review Magnetics mod Kommissionen, præmis 21).

22 Det bemærkes, at den kontrolundersøgelsesprocedure, der er tale om i artikel 14 i forordning nr. 17, ikke skal bringe en overtrædelse til ophør eller fastslå en ulovlig adfærd, men udelukkende sætte Kommissionen i stand til at opnå sådanne oplysninger, at den kan kontrollere rigtigheden og rækkevidden af en bestemt faktisk eller retlig situation (Domstolens dom af 26.6.1980, sag 136/79, National Panasonic mod Kommissionen, Sml. s. 2033, præmis 21). En eventuel beslutning, hvorved det i henhold til artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 17 konstateres, at der foreligger en overtrædelse af bestemmelserne i traktatens artikel 85 eller 86, træffes først på et senere trin.

23 I øvrigt giver artikel 14, stk. 1, litra c), i forordning nr. 17 Kommissionens befuldmægtigede repræsentanter beføjelse til at forlange mundtlige forklaringer under kontrolundersøgelsen. Den omstændighed, at de har beføjelse til at forlange oplysninger om konkrete, specifikke spørgsmål, der opstår under gennemgangen af de bøger eller forretningspapirer, som de undersøger, gør det ikke berettiget at drage den slutning, at en kontrolundersøgelse kan sidestilles med en procedure, som kun har til formål at opnå visse oplysninger som angivet i artikel 11 i forordning nr. 17 (dommen i sagen National Panasonic mod Kommissionen, præmis 15).

24 Selv om en formel beslutning om at foretage en kontrolundersøgelse kan have afgørende betydning for tilvejebringelse af bevismateriale, der godtgør, at virksomheden har handlet retsstridigt på en sådan måde, at den ifalder ansvar (jf. Domstolens dom af 17.10.1989, sag 85/87, Dow Benelux mod Kommissionen, Sml. s. 3137, præmis 26), kan en begæring om forklaringer eller oplysninger, som ikke har form af en formel beslutning, under alle omstændigheder ikke anses for at have en sådan afgørende betydning.

25 Hvad endelig angår spørgsmålene om den måde, som kontrolundersøgelsen er forløbet på, herunder udarbejdelsen af referater, kan de i givet fald behandles som led i en sag til prøvelse af en eventuel endelig beslutning fra Kommissionen.

26 Under disse omstændigheder, og da de af sagsøgeren anfægtede dokumenter ikke kan anses for umiddelbart og på uoprettelig måde at påvirke dennes retsstilling, kan deres eksistens ikke, allerede før den administrative procedure er afsluttet, berettige, at et annullationssøgsmål antages til realitetsbehandling.

27 Det følger af det foregående i sin helhed, at sagen må afvises.

Sagens omkostninger

28 Ifølge procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da sagsøgeren har tabt

sagen, og da Kommissionen har nedlagt påstand om, at sagsøgeren dømmes til at betale sagens omkostninger, vil sagsøgeren være at dømme til at betale samtlige sagens omkostninger.

Af disse grunde

bestemmer

RETTEN (Første Afdeling)

1) Sagens afvises.

2) Sagsøgeren betaler samtlige sagens omkostninger.

Således bestemt i Luxembourg den 9. juni 1997.

H. Jung

Justitssekretær

A. Saggio

Præsident